

Archeologický výskum: prieskumy v regióne Liptova: Liptovský Mikuláš, časť Ploštín-Pod Rohačkou a Liptovský Trnovec-Opálenica

Druh a financovanie výskumu: zisťovacie výskumy riešené s podporou vlády Slovenskej republiky

Rok výskumu: 2008

Druh lokality: sídlisko a opevnené sídlisko (?)

Vedúca projektu: Lucia Benediková

Spolupracovníci: Karol Pieta, Ferdinand Uličný, Ján Tirpák, Martin Bartík, Elena Blažová, Tibor Lieskovský, Bohuslav Šebesta, Shehab A. H. Shehab

Prieskumy v regióne Liptova boli v roku 2008 zamerané na dve v minulosti zistené a predbežne preverené lokality – na sídlisko v polohe Pod Rohačkou v Liptovskom Mikuláši-Ploštíne a na potenciálne hradisko v polohe Opálenica ležiacej na hranici Tatranského národného parku v katastri Liptovského Trnovca.

Sídlisko v polohe Pod Rohačkou sa nachádza na nadpotočnej terase orientovanej na severozápad na úpätí kopca Rohačka, ktorý je známy už vyše sto rokov ako opevnené sídlisko z doby halštatskej, laténskej a rímskej. Sídlisko v polohe Pod Rohačkou so stopami osídlenia z rovnakých období bolo takisto rozpoznané už v 19. storočí, no doteraz nebolo nikdy systematicky skúmané. Spolu s refúgiom v extrémne vysokej polohe na Demänovskej hore (Demänovskej Poludnici) tvorili sídliská na Rohačke a Pod Rohačkou významnú aglomeráciu na prelome doby halštatskej a laténskej (cca. v 6./5. stor. pred n. l.).

Najnovšie archeologické aktivity v tejto polohe boli vyvolané v roku 2006 oznámením obyvateľa obce Ploštín prof. F. Uličného o náleze výrazného zhluku mazanice, ktorú považoval za pec, po hlbokej orbe na poli Pod Rohačkou. Zisťovací výskum overil udanú polohu tromi rezmi a napriek absencii artikulovaných zvyškov opisovaných sídliskových aktivít boli objavené kultúrne vrstvy z neskorej doby laténskej a staršej doby rímskej, a tiež z mladšej doby bronzovej, ktorá bola zatiaľ v tejto polohe neznáma.

Výsledky zisťovacieho výskumu boli v roku 2008 overené geofyzikálnym prieskumom (J. Tirpák) a povrchovou obhliadkou celého priestoru Pod Rohačkou, ktoré priniesli definovanie rozlohy sídliska a zistenie výrazných magnetických anomálií na najvyššej terase na úpätí Rohačky, ktoré dovoľujú predpokladať významný archeologický potenciál tejto lokality.

Poloha Opálenica v katastri Liptovského Trnovca bola objavená v roku 2007 vďaka náhodnému stretnutiu s miestnym hubárom v rámci inej prieskumnej akcie v Liptove. Ide o západný výbežok masívu Opálenice dobre viditeľný aj z údolia a z iných polôh v Liptovskej kotline, ktorý sa nachádza nad starou cestou z Liptovských Matiašoviec smerom do masívu Západných Tatier. Napriek výrazným stopám zrejme po opevnení sa intenzívnym prieskumom nepodarilo (okrem niekoľkých novovekých kovových predmetov) dokázať využitie tejto polohy v praveku. Stále však treba mať na pamäti fakt, že mohlo ísť o polohu s takou funkciou, ktorá, okrem terénnych úprav, nemusela zanechať archeologické stopy (charakteristický črepový materiál či drobné predmety).

